

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง
ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

The Model of Participatory Management of Parent's Network
for Secondary Education

วรรณิกา อภัยภักดิ์*

Wannika Apaipak

สายทิพย์ ยะฟู**

Saythit Yafu

ประเทือง ภูมิภัทราคม***

Pratheung Phumphatrakhom

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ประเทศไทย

Graduate School Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand

Email : anond7949@gmail.com

Received : June 6, 2019

Revised : August 6, 2019

Accepted : October 11, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ๒) สร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ ๓) ประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ โดยศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๘ คน ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๙ คน ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินรูปแบบฯ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน ๙ คน ผลการวิจัยพบว่า ๑) องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก การสร้างเครือข่าย การสร้างรูปแบบเครือข่าย การบริหารเครือข่าย การสร้างความสัมพันธ์เครือข่าย ๒) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ ประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ส่วนนำ ส่วนที่ ๒ เนื้อหา ส่วนที่ ๓ เงื่อนไข

* ดร.วรรณิกา อภัยภักดิ์ Dr.Wannika Apaipak บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ประเทศไทย
Graduate School Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand

** ดร.สายทิพย์ ยะฟู Instructor Dr.Saythit Yafu ที่ปรึกษา Advisor

*** รศ.ดร.ประเทือง ภูมิภัทราคม Assoc.Prof.Dr.Pratheung Phumphatrakhom ที่ปรึกษา Advisor

ความสำเร็จ โดยรูปแบบ และคู่มือรูปแบบฯ มีความถูกต้อง เหมาะสม ๓) ผลการประเมินรูปแบบฯ ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

Abstract

The purposes of this research were to 1) study element of participatory management of parent's network for secondary education 2) create the model of participatory management and 3) evaluate the model of participatory management. The research method comprised three steps as follows; step 1: studying the element of participatory management using an interview 18 experts. Step 2: creating the model of participatory management form documentation for expert connoisseurship by 9 experts. Step 3: evaluating the model from administrators of 9 persons. The results showed that; 1) Participatory management components include awareness raising, network creating, network model, network administration and network relationship. 2) The component of the model of participatory management was three components as follows; Part 1 Introduction. Part 2 Content Part 3 Conditions of success. The model and handbook had accuracy and propriety. 3) The results of evaluation of model in overall and all sides were at the highest level.

Keyword: model, participatory management, parent's networking

บทนำ

แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น All for Education^๑ กระทรวงศึกษาธิการจึงออกกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารงานการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ของตนในการบริหารงาน ๔ ด้าน คือ ด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป และวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการศึกษาคือ การสร้างความเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วมของ

^๑ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา การพัฒนาการบริหารสถานการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, ๒๕๕๖), หน้า ๕.

ระบบการศึกษาคือทั้งผู้ให้และผู้รับและประชาชนที่มีส่วนได้เสียซึ่งก็คือสังคมทั้งระบบเพราะเหตุผลที่ว่าทุกคนย่อมปรารถนาให้บ้านเมืองมีความผาสุกมั่นคงและความจำเป็นที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันเพื่อให้เป้าหมายของการศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายนั้นหมายถึงการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพภายใต้การบริหารจัดการแบบองค์รวมที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน^๒ โดยเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนทั้งด้านหลักสูตรการเงินการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปโดยมีคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนตัวแทนครูตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันบริหารโรงเรียนสอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนของผู้ปกครองและชุมชน^๓

ผลการจัดสอบแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๕๕-๒๕๕๗ระดับชั้นมัธยมศึกษา สรุปว่า ภาพรวมของคะแนนเฉลี่ยปีนี้ถือว่าผิดหวังเพราะคะแนนไม่สูงขึ้น ซึ่งนักเรียนจะทำคะแนนเฉลี่ยแต่ละรายวิชาอยู่ในเกณฑ์ ๕๐-๗๐ คะแนน สรุปว่า นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยอยู่ประมาณ ๓๐ คะแนน ซึ่งเท่ากับนักเรียนมีความรู้ ๑ ใน ๓ ของความรู้ทั้งหมดแล้วนักเรียนจะเข้าสู่มัธยมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร จะเห็นได้ว่าคุณภาพของการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาต่ำกว่าที่คาดหวังไว้เป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพให้สูงขึ้น

ดังนั้น การบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และวัฒนธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แนวทางในการจัดการศึกษามุ่งให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สนองต่อความต้องการของชุมชนท้องถิ่นโดยให้โรงเรียนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมนำความรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งการพัฒนากำลังของไทยมุ่งที่พัฒนากำลังคนระดับกลางให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นกำลังแรงงานที่มีฝีมือสู่การแข่งขันกับนานาประเทศได้โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รูปแบบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่จะนำไปใช้

^๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, งานบริหารโรงเรียน การบริหารงานทางวิชาการ ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๐.

^๓ กระทรวงศึกษาธิการ, กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๐, (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐), หน้า ๔๕.

ในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่นิยมของผู้ปกครองนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงเป็นจุดที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและปรับปรุงแก้ไขอันนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๒. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๓. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ ๓ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากการกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๘ คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มาเป็นกรอบในการร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ในขั้นตอนนี้เป็นการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ มาดำเนินการร่างรูปแบบฯ ซึ่งประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ ส่วนนำ ประกอบด้วย

- ๑) แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๒) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ส่วนที่ ๒ ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

๑) ปัจจัยนำเข้า	๒) กระบวนการ
๓) ผลผลิต	๔) ข้อมูลย้อนกลับ

ส่วนที่ ๓ เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำยืนยันรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๙ คน

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การประเมินรูปแบบประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านความถูกต้อง	๒) ด้านความเหมาะสม
๓) ด้านความเป็นไปได้	๔) ด้านความเป็นประโยชน์

ของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๙ คน

ผลการศึกษา

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ผลการวิจัยดังนี้

ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก การสร้างเครือข่าย การสร้างรูปแบบเครือข่าย การบริหารเครือข่าย การสร้างความสัมพันธ์เครือข่าย โดยใช้กระบวนการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ ส่วนนำ ประกอบด้วย

๑. แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๒. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ส่วนที่ ๒ องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย

๑. ปัจจัยนำเข้าได้แก่

๑.๑ นโยบาย

๑.๒ สมาชิก

๑.๓ งบประมาณ

๑.๔ สื่อ/เทคโนโลยี

๑.๕ การบริหารจัดการ

๒. กระบวนการ ได้แก่

๒.๑ กระบวนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย

๒.๑.๑ สร้างความตระหนัก

๒.๑.๒ สร้างเครือข่าย

๒.๑.๓ สร้างรูปแบบเครือข่าย

๒.๑.๔ การบริหารเครือข่าย

๒.๑.๕ การสร้างความสัมพันธ์เครือข่าย

๒.๒ กระบวนการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย

๒.๒.๑ การมีส่วนร่วมคิด

๒.๒.๒ การมีส่วนร่วมวางแผน

๒.๒.๓ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ

๒.๒.๔ การมีส่วนร่วมปฏิบัติ

๒.๒.๕ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

๒.๒.๖ การมีส่วนร่วมประเมินผล

๓. ผลผลิตได้แก่ คณะกรรมการเครือข่ายและประสิทธิภาพเครือข่าย

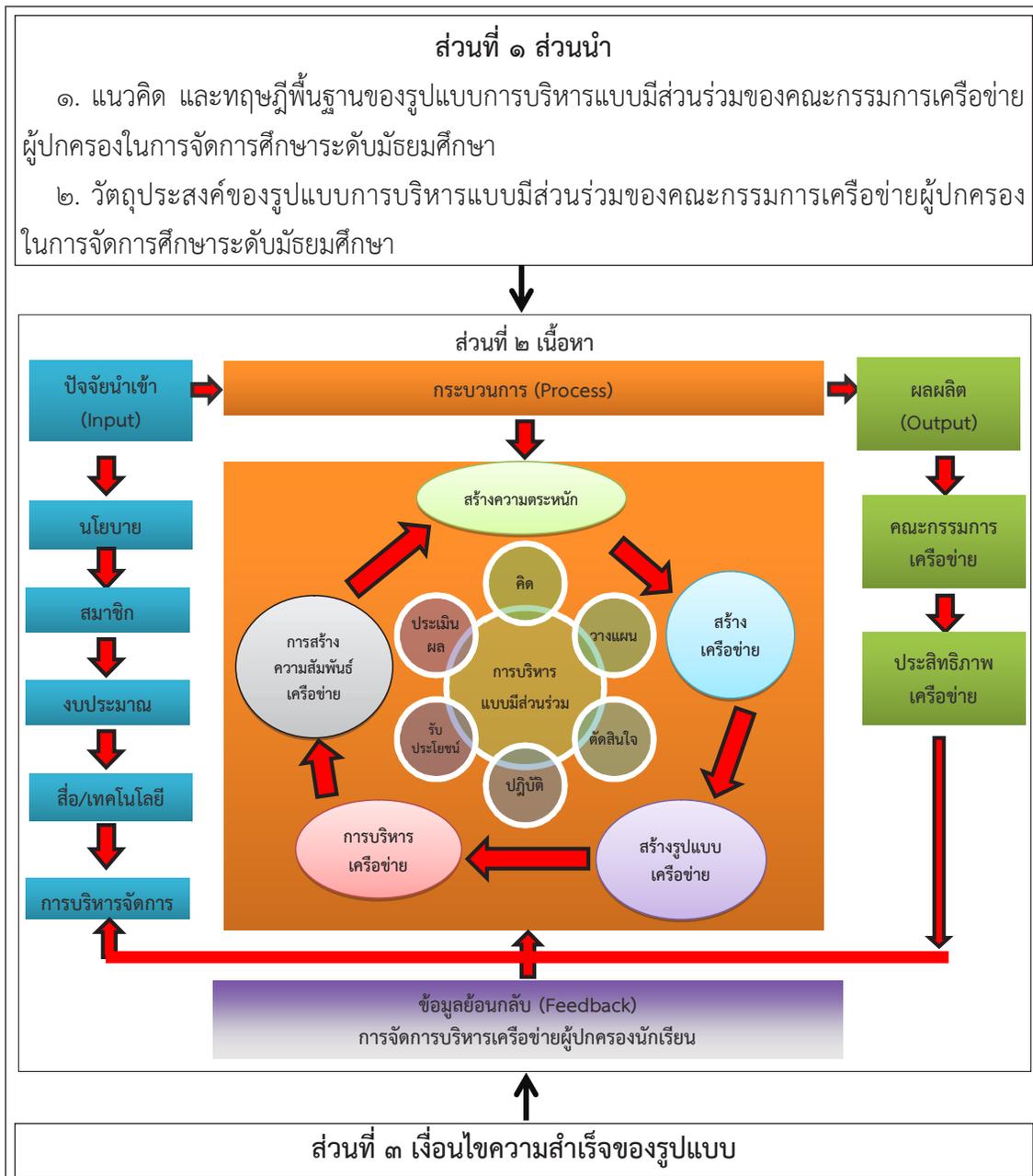
๔. ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่การบริหารจัดการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน

ส่วนที่ ๓ เจาะลึกความสำเร็จของรูปแบบ สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ ๑

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

THE MODEL OF PARTICIPATORY MANAGEMENT OF PARENT'S NETWORK
FOR SECONDARY EDUCATION

ภาพที่ ๑ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นพ้องต้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความถูกต้องครอบคลุม (accuracy standards) จำนวน ๙ คน และมีความเหมาะสม (propriety standards) จำนวน ๙ คน

ขั้นตอนที่ ๓ ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้ประเมินมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า รูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43) รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๑. อภิปรายผล

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก การสร้างเครือข่าย การสร้างรูปแบบเครือข่ายการบริหารเครือข่ายการสร้างความสัมพันธ์เครือข่าย โดยใช้กระบวนการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมคิดการมีส่วนร่วมวางแผนการมีส่วนร่วมตัดสินใจการมีส่วนร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากว่า มีนักวิชาการหลายท่านให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการนำมาใช้ในการบริหารจัดการเครือข่ายรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่ได้เข้าไปสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานบริหารจัดการเครือข่ายกระบวนการสร้างเครือข่ายได้เห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่ายว่าจะต้องเริ่มจากการสร้างความตระหนักให้เกิดแก่สมาชิกก่อน จึงจะสามารถดำเนินการสร้างเครือข่าย จัดหารูปแบบเครือข่าย จัดการบริหารเครือข่าย และสร้างความสัมพันธ์ในเครือข่ายโดยใช้กระบวนการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมคิดการมีส่วนร่วมวางแผนการมีส่วนร่วมตัดสินใจการมีส่วนร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประภาพรรณ รักเลี้ยง^๔ กล่าวว่า การบริหารแบบมี

^๔ ประภาพรรณ รักเลี้ยง, *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*, (พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๓-๑๒๔.

ส่วนร่วมเป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสมตั้งแต่การร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงานและรางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงานหรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้นนั้นคือร่วมทั้งผิดและชอบ

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

๑. ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย นโยบาย สมาชิก งบประมาณ สื่อ/เทคโนโลยี และสื่อ/เทคโนโลยี ทั้งนี้เนื่องจาก การสร้างนโยบายหรือเป้าหมายในการดำเนินงานของเครือข่ายจะส่งผลให้สมาชิกมีความสามัคคีในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเครือข่ายมากขึ้นสามารถปรับปรุงการบริหารจัดการเครือข่าย ผู้ปกครองนักเรียนให้มีความสัมพันธ์อันดี สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบและเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง การคัดเลือกสมาชิกต่างจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างซึ่งกันและกันจึงต้องมีการคัดเลือกสมาชิกจากหลายหลายระดับและอาชีพ เพื่อให้เกิดความคิดในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายรวมทั้งงบประมาณหรือทรัพยากรต่างๆ ในการนำมาสนับสนุนเพื่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียน และนักเรียนในการได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานของเครือข่าย รวมทั้งงบประมาณสนับสนุนจากทางโรงเรียนเองที่สนับสนุนให้เครือข่ายมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพซึ่งในปัจจุบันสื่อ เทคโนโลยีต่างๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นส่วนที่จะสามารถนำมาเสริมสร้างให้เครือข่ายเกิดความร่วมมือได้มากขึ้นคือ สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อส่งเสริมให้ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้นและที่สำคัญการบริหารจัดการจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากสมาชิกให้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผลของเครือข่ายเพื่อให้เครือข่ายเกิดการพัฒนาให้สามารถเป็นเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพและมีความเข้มแข็งซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธนา ประมุขกุล^๕ กล่าวถึง องค์ประกอบของเครือข่ายว่า ประกอบด้วย นโยบาย เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ถือเป็นจุดร่วมสำคัญของการเป็นเครือข่าย ถ้าเป็นเป้าหมายต้องชัดเจนและมีความเป็นไปได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและคงอยู่ของสมาชิกและสอดคล้องกับแนวคิดของสนธยา พลศรี^๖ กล่าวว่า เครือข่ายมีองค์ประกอบที่สำคัญคือสมาชิกของเครือข่าย อาจเป็นบุคคลกลุ่มคนองค์กรหรือชุมชนขนาดต่างๆ ตามระดับของเครือข่ายสมาชิกเป็นองค์ประกอบ

^๕ ธนา ประมุขกุล, **บทความปริทัศน์**, (ขอนแก่น : ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต ๖, ๒๕๔๗), หน้า ๑๐๗-๑๐๘.

^๖ สนธยา พลศรี, **เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๒๑๖-๒๑๗.

พื้นฐานของเครือข่ายเพราะถ้าไม่มีสมาชิกแล้วเครือข่ายไม่สามารถเกิดขึ้นได้และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน^๗ กล่าวว่า การดำเนินการสร้างเครือข่ายควรพิจารณาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันที่สำคัญ คือทรัพยากรเพื่อการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพจัดการเครือข่ายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เป้าหมายของเครือข่ายคุณลักษณะของสมาชิกเครือข่ายเป็นสำคัญและสอดคล้องกับแนวคิดของพระมหาสุทิตย์ อาภากร^๘ ได้กล่าวถึง จุดร่วมที่สำคัญของเครือข่าย คือระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร การสื่อสารระหว่างปัจเจกบุคคลกับกลุ่ม และระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย รวมทั้งระบบความสัมพันธ์ในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการสื่อสารนั้น จะช่วยให้สมาชิกในเครือข่ายเกิดการรับรู้เกิดการยอมรับในกระบวนการทำงานและช่วยรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการติดต่อ สื่อสารที่ต่อเนื่องเช่นนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่ายและสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์^๙ ได้เสนอแนวทางในการจัดการเครือข่ายครอบคลุมวงจรชีวิตของเครือข่าย คือการก่อรูปเครือข่ายการจัดระบบบริหารเครือข่ายการใช้ประโยชน์เครือข่าย การอำนวยการรักษาเครือข่าย และสอดคล้องกับแนวคิดของประภาพรณ รักเลี้ยง^{๑๐} กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสมตั้งแต่การร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผลร่วมแก้ไขปัญหาพร้อมรับผิดชอบผลงานที่ออกมาพร้อมภาคภูมิใจในผลงานและรางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงานหรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้นนั้นคือร่วมทั้งผิดและชอบ

๒. กระบวนการ ประกอบด้วย

- ๑) การสร้างความตระหนัก
- ๒) การสร้างคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง
- ๓) การสร้างรูปแบบคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง
- ๔) การบริหารเครือข่าย
- ๕) การสร้างความสัมพันธ์เครือข่าย

^๗ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *เกณฑ์มาตรฐานเฉพาะตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๓), หน้า ๓๓.

^๘ พระมหาสุทิตย์ อาภากร, *เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*, (กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชน, ๒๕๔๗), หน้า ๔๙-๕๐.

^๙ พระมหาสุทิตย์ อาภากร, *เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*, หน้า ๑๒๔.

^{๑๐} เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร: ส. เอเชียเพลส, ๒๕๔๕), หน้า ๕๙-๑๐๐.

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น จะสามารถช่วยตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมที่ผู้ปกครองต้องการให้สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอน ผู้ปกครองสามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บุตรหลานของตนเองได้รับการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของสังคมมากขึ้น โดยการประสานความร่วมมือของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ในการดำเนินงานต่างเพื่อให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ องค์ประกอบของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองต้องประกอบด้วย เครือข่ายระดับห้องเรียน ระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียนตามระเบียบของโรงเรียนภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๒ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้ชัดเจนรวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองให้กับสมาชิกได้เข้าใจตรงกัน การบริหารจัดการเครือข่ายจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการเครือข่ายทุกคนในการเข้ามามีส่วนร่วมคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ รับผิดชอบ และประเมินผลร่วมกัน เพื่อให้เครือข่ายบรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่กำหนดร่วมกัน นอกจากนี้ การสร้างความสัมพันธ์เครือข่าย ได้แก่ คณะกรรมการเครือข่ายสร้างกลุ่ม Line, Facebook เพื่อไว้ติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนแต่งตั้งผู้ประสานงาน และผู้ช่วยประสานงานในการทำหน้าที่ประสานงานทั่วไป และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดูแลระบบกลุ่ม Line และ Facebook ของเครือข่าย คณะกรรมการเครือข่ายร่วมกันแต่งตั้งประชาสัมพันธ์ และผู้ช่วยประชาสัมพันธ์เพื่อประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกเครือข่ายผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปรับทราบ และเข้าใจถึงกิจกรรมเครือข่ายผู้ปกครอง ร่วมกันสร้างเสริมสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อความสัมพันธ์ของเครือข่ายในการดำเนินงานเครือข่ายโดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารผ่านทางโซเชียล เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียนและเครือข่ายให้สมาชิกได้รับรู้ได้อย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระมหาสุทิตย์ อาภากร^{๑๑} ได้กล่าวถึง จุดร่วมที่สำคัญของเครือข่าย คือ การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก การที่แต่ละบุคคลจะมารวมกันนั้น สิ่งที่ยึดโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อการทำหน้าที่ต่อกันและกระทำอย่างมีจิตสำนึก ย่อมเป็นแรงขับที่นำไปสู่การคิดวิเคราะห์ และการค้นหาวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งแสวงหาแนวร่วมจากเพื่อนร่วมอุดมการณ์ เพื่อสร้างพลังอำนาจในการต่อรองหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน^{๑๒} ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้การบริหาร

^{๑๑} พระมหาสุทิตย์ อาภากร, เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ, หน้า ๕๐.

^{๑๒} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๑), หน้า ๑-๒.

และการจัดการเกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้ปกครองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และข้อ ๑ (๓) (๗) ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงกำหนดวางระเบียบในการบริหารและจัดการร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองไว้ว่าเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนต้องมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการให้มีวาระคราวละ ๑ ปี และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ เทพไกรวัล^{๑๓} ซึ่งพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วยชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายขั้นสร้างพันธมิตรร่วมกัน ชั้นบริหารจัดการเครือข่ายขั้นพัฒนาความสัมพันธ์และชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดประชุม คณะครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อนำประเด็นที่ได้จากคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้ปกครองเสนอมาเข้าที่ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำข้อสรุปจากที่ประชุมส่งการไปยังส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ได้รับทราบมติที่ประชุมของสถานศึกษาและร่วมกับสถานศึกษาในการนำมาปฏิบัติต่อไป

สอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ คลังวิจิตร^{๑๔} ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คณะบุคคลบริหารเครือข่ายประกอบด้วยคณะบุคคลและบทบาทหน้าที่ ซึ่งมีประธาน ๑ คน กรรมการ ๕ คน กรรมการและเลขานุการ ๑ คน และมีบทบาทหน้าที่คือถ่ายทอดและผลักดันนโยบายเกี่ยวกับการอุดมศึกษาผ่านทางเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้เครือข่ายดำเนินงานตอบสนองนโยบายเกี่ยวกับการอุดมศึกษาโดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรและองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น ให้คำแนะนำเรื่องการบริหารจัดการเครือข่าย ตลอดจนการพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ เข้มแข็ง และยั่งยืนเป็นศูนย์กลางรับทราบรายงานผลการดำเนินงาน ติดตามประเมินผลเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสรวง วรอินทร์^{๑๕} ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหาร

^{๑๓} พิสิฐ เทพไกรวัล, การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก, *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, (การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔).

^{๑๔} วิวัฒน์ คลังวิจิตร, การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางตอนบน, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา* (คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ๒๕๕๖).

^{๑๕} สรวง วรอินทร์, รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต*, (การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, ๒๕๕๗).

เครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย ๓ องค์กรประกอบ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ขอบข่ายงานส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย ๓ องค์กรประกอบ ได้แก่

๑) คณะกรรมการบริหารเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการเครือข่ายความร่วมมือ และคณะกรรมการดำเนินการเครือข่ายความร่วมมือ

๒) ขอบข่ายงานส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย งานข้อมูลและสารสนเทศ นักเรียนรายบุคคล งานคัดกรองนักเรียน งานส่งเสริมนักเรียน งานป้องกันและแก้ปัญหาที่นักเรียน งานการส่งต่อ และงานเยียวยาฟื้นฟูจิตใจนักเรียน

๓) กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การลงมือปฏิบัติ การประสานงาน การประเมินผล และการปรับปรุงและรายงานผล

และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมสิน คันธภูมิ^{๑๖} ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายมีแนวทางในการดำเนินการ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) ชั้นตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่าย
- ๒) ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย
- ๓) ชั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน
- ๔) ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย
- ๕) ชั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

โดยใช้การร่วมตระหนักและรับรู้ปัญหาการร่วมวางแผนการร่วมปฏิบัติตามแผนการร่วมประเมินผลตามองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายซึ่งประกอบด้วย

- ๑) สมาชิกของเครือข่าย
- ๒) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน
- ๓) ผู้ประสานงานเครือข่าย
- ๔) กิจกรรม
- ๕) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย
- ๖) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน

^{๑๖} อุดมสิน คันธภูมิ, การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต (การบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๘).

๗) ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย

๘) ระบบบริหารจัดการเครือข่าย

และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิฐ เทพไกรวัล^{๑๗} ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วยกระบวนการสร้างเครือข่าย๖ขั้นตอนได้แก่ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกันขั้นบริหารจัดการเครือข่ายขั้นพัฒนาความสัมพันธ์และขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

๓. ผลผลิต (Output) ที่ได้คือ ได้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และประสิทธิภาพเครือข่าย โดยพิจารณาจากผลงานที่เกิดขึ้นหลังจากจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองขึ้น เช่น ปริมาณนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงลดลงเนื่องจากผู้ปกครองคอยสอดส่องดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เข้าชั้นเรียน นักเรียนติดเกม การพนัน และยาเสพติดจึงส่งผลให้ปริมาณนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงลดลง ผู้ปกครองทราบข่าวการทำกิจกรรมของโรงเรียนได้รวดเร็วขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าได้จัดตั้ง Line และ facebook ของกลุ่มเพื่อเป็นการกระจายข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มและโรงเรียนได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น มีการจัดประชุมสรุปสิ้นปีเพื่อคัดเลือกสมาชิกใหม่ สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองในปีที่ผ่านมา รวมทั้งจัดรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการกลุ่มมากขึ้นมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มเป็นประจำทุกภาคเรียนเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนโดยพิจารณาจากการร่วมกันระดมทุนช่วยเหลือให้กับกลุ่มเครือข่ายในการนำมาใช้ในการบริหารจัดการเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน^{๑๘} กล่าวว่า การดำเนินการสร้างเครือข่ายควรพิจารณาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน คือ การมีวิสัยทัศน์ที่เป็นเป้าหมายอนาคตร่วมกันสามารถนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาได้สมาชิกในเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและมีความเป็นเอกภาพผู้ประสานงานและกรรมการเป็นคณะบุคคลที่เลือกจากสมาชิกเครือข่ายมีการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ในการประสานและบริหารเครือข่ายการจัดกิจกรรมของเครือข่ายต้องเป็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่ายจัดการเครือข่ายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เป้าหมายของเครือข่ายเครือข่ายต้องมีกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันดำเนินงานเครือข่ายต้องมีการรวมพลังหรือศักยภาพของสมาชิกรวมมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันสมาชิกของเครือข่าย

^{๑๗} พิสิฐ เทพไกรวัล, การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก, *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, (การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔), หน้า ๖๕.

^{๑๘} พิสิฐ เทพไกรวัล, การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก, *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, (การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔), หน้า ๒.

สนับสนุนส่งเสริมสมาชิกคนอื่นๆ ให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายสมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างกว้างขวางทั้งการร่วมเรียนรู้ร่วมสรุปบทเรียนร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมวางแผนงานร่วมปฏิบัติงานร่วมรับผลประโยชน์

๔. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน และด้านการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนอย่างเป็นทางการ เช่น การรวมตัวกันร่วมมือประสานงานด้านกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าข้อมูลย้อนกลับนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินการตามรูปแบบจะสามารถประสบความสำเร็จได้ต้องดูจากข้อมูลย้อนกลับที่ได้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป ดังนั้น จำเป็นต้องมีการจัดทำสรุปผลการดำเนินการเครือข่ายมีการจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน เผยแพร่ให้ผู้ปกครองได้รับทราบ ประธานเครือข่ายฯ ต้องมีภาวะผู้นำและพร้อมที่จะพัฒนาเครือข่ายได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์^{๑๙} ได้เสนอแนวทางในการจัดการเครือข่ายครอบคลุมวงจรชีวิตของเครือข่ายในด้านการธำรงรักษาเครือข่ายซึ่งกล่าวว่า การที่จะประคับประคองให้เครือข่ายสามารถดำเนินต่อไปได้ต้องมีการจัดกิจกรรมร่วมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายการกำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ การให้ค่าตอบแทน การให้เกียรติยศและชื่อเสียงการจัดการทรัพยากรสนับสนุนอย่างต่อเนื่องการให้ความช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหาการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง

๕. เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบซึ่งในการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ไปใช้ให้บังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ จึงควรทำความเข้าใจ และศึกษาแนวทางการนำไปใช้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสถานศึกษาอย่างจริงจัง มีความเสียสละให้ความร่วมมือและมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง และคณะกรรมการเครือข่ายที่มีต่อสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า การนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ไปใช้ให้บังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายได้จำเป็นต้องมีสมาชิกที่มีจิตอาสา เสียสละ และเป็นนักพัฒนารวมทั้งมีภาวะผู้นำมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง

จึงจะส่งผลให้การดำเนินงานตามรูปแบบประสบความสำเร็จไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสนธยา พลศรี^{๒๐} ได้กล่าวว่าสมาชิกเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเครือข่ายเพราะถ้าไม่มีสมาชิกแล้ว

^{๑๙} เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ส. เอเชียเพลส, ๒๕๔๕), หน้า ๖๕.

^{๒๐} สนธยา พลศรี, เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๒๑๘.

เครือข่ายไม่สามารถเกิดขึ้นได้สมาชิกในเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและมีความเป็นเอกภาพสามารถรับผิดชอบร่วมกันได้

ขั้นตอนที่ ๓ การยืนยันรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมนั้น รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัศึกษามีความถูกต้องครบถ้วน เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบที่ได้แนวทาง และแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เป็นประโยชน์มาร่วมกันในการสร้างรูปแบบ และได้รับคำแนะนำเป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จึงส่งผลให้รูปแบบมีความถูกต้อง และเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระพงษ์ หอมสุวรรณ, สำราญ มีแจ่ม, วิทยา จันทร์ศิลาและผดุงชัย ภูพัฒน์^{๒๑} ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเรียง สิทธิทองสี^{๒๒} ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามีความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ ๔ ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาซึ่งผู้ประเมินมีความคิดเห็นว่ารูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคัมภีร์ สุดแท้^{๒๓} ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้รูปแบบทั้งโดยรวมและองค์ประกอบหลัก ๒ องค์ประกอบมีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ผลการประเมินความเป็นไปได้ความเหมาะสมและความมีประโยชน์ของรูปแบบโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ เอี่ยมดี^{๒๔} ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ

^{๒๑} จิระพงษ์ หอมสุวรรณ, สำราญ มีแจ่ม, วิทยา จันทร์ศิลา และผดุงชัย ภูพัฒน์, การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ ๑๕ ฉบับพิเศษ (๒๕๕๖), หน้า ๓๔-๔๒.

^{๒๒} บุญเรียง สิทธิทองสี, รูปแบบการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา, วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๖).

^{๒๓} คัมภีร์ สุดแท้, การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

^{๒๔} สมศักดิ์ เอี่ยมดี, การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ สาขาบริหารและพัฒนการศึกษา (มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๖).

การพัฒนากระบวนการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามีความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ความเหมาะสมและความถูกต้องในระดับมากที่สุด

๒. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในวงกว้างต่อไป ดังนี้ ๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาระบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เห็นความสำคัญของเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนมากขึ้น ๒) การนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบๆ จากคู่มือการใช้รูปแบบๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็น เนื้อหาก่อนนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

๓. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้ ๑) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้เห็นบริบทปัจจัยนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารเครือข่าย และปัจจัยด้านผลผลิต ตามความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน ๒) ควรมีการศึกษาโดยนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ไปทดลองใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสถานการณ์จริงเพื่อให้มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน และส่งผลให้เครือข่ายเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐. ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร: ส. เอเชียเพลส, ๒๕๔๕.

คัมภีร์ สุดแท้. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓.

จีระพงษ์ หอมสุวรรณ, สำราญ มีแจ้ง, วิทยา จันทร์ศิลา และผดุงชัย ภูพัฒน์. การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ ๑๕ (ฉบับพิเศษ) (๒๕๕๖) : ๓๔-๔๒.**

ธนา ประมุขกุล. **บทความปริทัศน์.** ขอนแก่น: ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต ๖, ๒๕๔๗.

บุญเรียง สิทธิทองสี. รูปแบบการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา. **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต.** การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๖.

ประภาพรณ รักเลี้ยง. **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา.** พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, ๒๕๕๖.

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ. **เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชน, ๒๕๔๗.

พิสิฐ เทพไกรวัล. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.** การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔.

วิวัฒน์ คลังวิจิตร. การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางตอนบน. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต.** สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ๒๕๕๖.

สนธยา พลศรี. **เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๐.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, ๒๕๔๖.

สมศักดิ์ เอี่ยมดี. การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต.** สาขาบริหารและพัฒนาศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๖.

สรวง วรอินทร์. รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต.** การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๗.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **งานบริหารโรงเรียน การบริหารงานทางวิชาการชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ ๔.** กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๘.

_____ . เกณฑ์มาตรฐานเฉพาะตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๓.

_____ . ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๑.

อุดมสิน คันธภูมิ. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. **ปริญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต**. การบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๘.

เว็บไซต์

สถาบันทดสอบทางการเรียนแห่งชาติ (องค์การมหาชน). **ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๕๕-๒๕๕๗ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.niets.or.th [๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๐].